

Η Χαβουρά

Εντυχώς τα πιο δραστήρια μέλη της Χαβουρά μας έφθασαν λίγο πριν το Πέσχα ή την παραμονή. Έμειναν σαν οικογενειακή συγκέντρωση, όταν ήρθαν μερικοί από το Ισραήλ, άλλοι από την Αγγλία, κάποιος από Ηράκλειο. Αυτοί που δε μπόρεσαν να έρθουν έστειλαν μηνύματα ή δώρα. Όπως κάθε χρονιά τα Shmoreh Matsoth μας σταλίζουν από Ισραήλ.

Μοιραστήκαμε τις δουλειές μας: μαγείρεμα, στρώσιμο των τραπεζιών, προστομιάσμα των κειμένων που θα διαβάσαμε, μετάφραση μερικών αποσπασμάτων και καλωσόρισμα των νέων επισκεπτών. Το γούμα μας ήταν κασέρ για χορτοφάγοι, και οι συνταγές ήταν από την ιουδαίο-ελληνική παράδοση ή σεφαραδίτικες. Βουτήξαμε κανονικά όλες τις καταπρόλες που με κανονικά όλες τις καταπρόλες που χρησιμοποιούμε για τις Γιορτές στο μικρό, ακόμα και το παλιό μας θεσσαλονικικό τανί για boumwello, όπου ετοιμάσαμε αυτά τα ομώνυμα λαχταριστά γλυκά.

Ευχαριστούμε ιδιαιτέρως: Gaby και Yali Cohen, Κόστα Φίσερ, Peter και Doris Naylor, Πάολα Νικότερα, Danny και Broutia Peterzel, Γιώργο και Πατάνα Παπαδοπούλου, Αμαλία και Merav Reul, Αγγελική Τσουρουνίκη, Ιωσήφ, Natalie και Λέα Βεντούρα – το προσοπικό της Ταβέρνας Κονάκι και όλους τους καλεσμένους μας που συνέβαλαν να γίνει αυτή η βραδιά ξεχωριστή. Η χαρά μας έσβησε λίγο μόνο όταν - στο δρόμο για τα σπάτια μας - μάθαμε τα τραγικά νέα από τη Νετάνια.

Μπαρ Μιτζβά

Άρχισαν οι προετοιμασίες για το πρώτο Μπαρ Μιτζβά που θα τελεστεί στη Συναγωγή Ετζ Χαγίμ τουλάχιστον από το 1942.

Μελετώντας τη λίστα των θυμάτων του 2ου ΠΠ., μόνο ένα παιδί θα ήταν στη σωστή ηλικία για να αναλάβει τις ευθύνες της ενηλικίωσης ως Εβραίος. Δεν έφτανε στοιχείο για να πούμε ότι πράγματι έτσι έγινε. Στις 21 Ιουνίου (11 Ταμούζ) ο Έντο Μουσις θα γίνει Μπαρ Μιτζβά παρουσιάζοντας ολόκληρη οικογένειά του και φίλων. Ο πατέρας του, ο Μίνωας Μουσις είναι από τους ευεργέτες της Συναγωγής Ετζ Χαγίμ. Με την απόφαση να διαλύσουν τα Χανιά για την τελευταία φορά έρθον εδώ πάνω από 150 άτομα από Αθήνα και Λάρσα (από όπου κατάγεται η οικογένεια). Ο ραββίνος που θα τελέσει το Μπαρ Μιτζβά είναι ο Ραββίνος Ισαάκ Μίζαν από την Αθήνα.

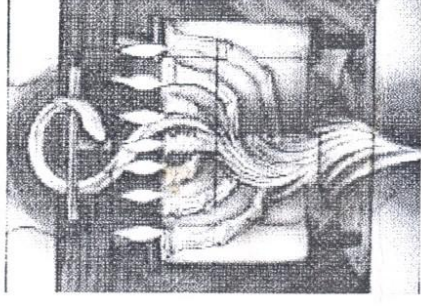

Πέσσαχ 5762/2002 στα Χανιά

Πέρασι είχαμε ένα ανοικτό και 'περιματικό' Πέσσαχ επειδή ήταν η πρώτη χρονιά που οργανώσαμε τη μεγάλη Γιορτή στα Χανιά. Επρόκειτο για ένα 'ανοικτό' Σέντερ επειδή η συμμετοχή ήταν ανοικτή σε όλους. Υπήρχαν κάποια απορρίπτα, όπως η άφιξη ενός γκρουπ – κυρίως τουριστές – που προσπαθήσαμε να ενταξουμε στην ομάδα μας. Με την εμπειρία που κάναμε ως Χαβουρά πέρσι, αποφασίσαμε ότι φέτος θα κάναμε ένα Σέντερ πολύ περισσότερα σε στενό κύκλο, με όχι πάνω από 60 άτομα. Αποφασίσαμε επίσης να κινούμε το Σέντερ στην Ταβέρνα Κονάκι (που κτίστηκε εκεί που βρίσκονταν η Συναγωγή Μπεθ Σαλούμ που καταστράφηκε κατά το 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο). Ένα από τα ζητήματά που έπρεπε να λύσουμε πέρσι ήταν σχετικά με την Χαγκανά, που έπρεπε να ήταν βέβαια στα εβραϊκά. Υπήρχαν όμοιο στην παρέα μας πολλά άτομα που δεν ήταν Εβραίοι και δεν θα καταλάβαιναν έτσι πολύ λόγο γλώσσας. Έτσι - πέρσι - μετά από Πέσσαχ αργίσαμε να σκεφτούμαστε σοβαρά να κάνουμε τη δική μας Χαγκανά. Το καλοκαίρι όμως πέρασε γρήγορα και μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου άλλαξε ριζικά το σκηνικό. Αμέσως μετά ξέσπασε και η κρίση μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων. Λαμβάνοντας υπόψη τη μήνυμα της Χαγκανά και τι σημαίνει το Πέσσαχ, αισθανθήκαμε αβολά με το να προτεινόναμε απλά μια κατά παράδοση 'πορτινή' ατιμόσφαιρα. Πέσσαχ είναι η ιστορία της δημογραφίας ενός έθνους από ένα 'άμορφο πλήθος'. Μια ιστορία γεμάτη αδυναμίες, φόβου, αβεβαιότητας και αναποραστικότητας. Μια ιστορία που μιλάει για αδικίες, περιπλάνηση των αδύναμων και των

ευέλων που δε διαθέτουν τη δύναμη ή τη δύναμη να διεκδικήσουν την ταυτότητά τους ή που την έχουν ήδη χάσει. Είναι θάμπερο να φανταστούμε ένα πλήθος κόσμου που στέκεται στην άκρη της μεγάλης ερήμου του Σινά να βλέπει μαρσά του μόνο μια απέραντη άγνοια. Στην Αγκαντά γεννιέται ένας 'λαός'. Αυτό που συνέβη στα επόμενα 40 χρόνια μνημονεύεται σε πολλές από τις Γιορτές μας, αλλά αυτό που βρίσκεται στην καρδιά όλων αυτών των γιορτών είναι ότι αυτό που μας ένωσε πάλι σε λαός, σαν Ισραηλίτες, ήταν η διαρκή ανάμνηση του πυρήνα της Διαθήκης: ότι πρέπει να είμαστε δίκαιοι και σωστοί, 'αγαπώντας το ξένο' επειδή κι' εμείς ήμασταν κάποτε ξένοι σε 'ξένη χώρα'. Με αυτές τις σκέψεις το ζήτημα μιας κατάλληλης Χαγκανά έγινε όλα και το σημαντικό και στο τέλος διαλέξαμε μια μέση οδό. Διαλέξαμε μια παραδοσιακή σεφαραδίτικη Χαγκανά (με μετάφραση του R. Marc Angel) και μεταφράσαμε όλες τις ευλογίες στα ελληνικά μαζί με την προφορά ένα μικρό κείμενο με την προφορά της τελευταίας. Οι συμμετέχοντες πήραν επίσης ένα λευκόμα με σχέδια και 'συλλογισμούς' που είχαν ετοιμάσει για τη δική μας Χαγκανά. Κάποια μέλη της Χαβουρά διάβασαν για όλους τα κύρια κείμενα της τελευταίας και οι Παριναί σχολίασε το πνεύμα των πιο σημαντικών στιγμών της τελευταίας. Ο ίδιος επίσης έκανε τις καθορισμένες ευλογίες. Με μια πρόκληση εκκίνησης της εμπειρίας, έχουμε ακόμα πολύ να μάθουμε. Του χρόνου όμως ελπίζουμε να έχουμε τη δική μας Χαγκανά και ένα ακόμα καλύτερο χώρο για τις συγκεντρώσεις μας.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΕΡΑ ΤΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ετζ Χαγίμ 16 Ιουνίου

Η Συναγωγή μας προσκλήθηκε να αναλάβει ενεργό ρόλο στη διοργάνωση της Ευρωπαϊκής Μέρας του Εβραϊκού Πολιτισμού που θα πραγματοποιηθεί στις 16 Ιουνίου. Ο κύριος σκοπός της πρότασης είναι η προσφορά στο ευρύτερο κοινό της δυνατότητας ανακάλυψης της ιστορικής κληρονομιάς και των παραδόσεων του Ιουδαϊσμού.

Εκτός από το καλωσόρισμα του κοινού, οι διοργανωτές έχουν το σκοπό την προώθηση και τη διάδοση της εβραϊκής κληρονομιάς, που είναι αναπόσπαστο μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης.

Η εκδήλωση οργανώθηκε και χρηματοδοτήθηκε από το B'nei Brith Ευρώπης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Εβραϊκών Κοινοτήτων, το Red de Juderias de Espana και η Τουριστική Οργάνωση της Κάτω Αλσατίας.

Η Συναγωγή Ετζ Χαγίμ θα οργανώσει μια έκθεση με έγγραφα αντίγραφα 30 σημαντικών εβραϊκών χειρογράφων και μινιατούρων του 13ου αι. που δείχνουν με σαφήνεια την εβραϊκή συμβολή στις τέχνες, στην επιστήμη και στα φιλοσοφικά κινήματα.

Στο μικρό θα στηθεί μια ειδική έκθεση με κέντρο ο ρόλος των γυναικών στον Ιουδαϊσμό και κειμήλια από τους πινάκες της δικής μας Χαγκανά και καλλιγραφικά.

Στη συναγωγή θα ακούσουμε όλη την ημέρα παραδοσιακά σεφαραδικά και ασκεναζίτικα κομμάτια μουσικής και μοντέρνες συνθέσεις (σε CD).

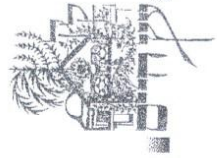
Στην βορινή αυλή θα υπάρχει επίσης ένα μπουφέ με παραδοσιακά εβραϊκά γλυκίσματα και ποτά.

οστρακισμό και τους αφορισμούς. Φαντάστεται την Ιερή Εξέταση, την ηγσία του Shas στο Ισραήλ ή τους ησουλδες Ταλιμπάν να συζητούν μαζί για να βρουν το Μονοπάτι. Πόσο μακριά θα μπορούσαμε να πάμε; Θα λάβουμε υπόψη μας αυτό θα είγαν να μας πουν; Αλλά εάν άνθρωποι σαν τον Baal Shem Tov, τον Moses Cordover, τον al-Ghazali και τον Meister Eckhardt, ακόμα και τον Δάσκαλο Zev Dogen θα βρισκόταν να συζητήσουν, ίσως θα χαμογελούσαν πριν ακόμα να ανέλθουν το στόμα τους. Τα μονοπάτια μπορούν να είναι διαφορετικά, αλλά σίγουρα πορεύουν μαζί στο μεγαλύτερο Μονοπάτι που οδηγεί στην πραγματική γνώση του εαυτού μας, στο μέγας αγός στη φύση και στην αναζήτηση

Ο Jalal ad Din Rumi γεννήθηκε στην αρχή του 13^{ου} αι. στην Κόνια, Τουρκία. Ο πατέρας του κατείχε μια θέση στο πανεπιστήμιο, μετά από τη φωνή της οικογένειά λόγω της μογγολικής εισβολής που κατέστρεψε πολλές περιοχές του Αφγανιστάν και της

Νίκος Χαννάν-Σταυρουλάκης
Παρνός Χαβουράτ Ετζ Χαγιμ

Abandoned Synagogue -for Bruria

*A Star of David on a rusty grate,
A Hebrew inscription over a gate;
The only signs that mark the place
-This cul-de-sac's dark secret.*

*"Blessed are all who enter here"
You translate, but the gate's chained;
Infernal gates with a lying
Inscription
Their destination never reached.*

*Suspicious, avaricious for a tip,
A wizened old lady
Like a beetle from decay
Scuttles up with the key,*

*Admits us to another type of tip
Where chickens scrabble amidst
rubble,
Goats bleat from the dark
sanctuary,
Shit piled thick on marbled floors.*

*We clamber over rubbish, fallen
doors,
Through dirty trees whose grimed
leaves*

*Clamour for the half-light
Into a cave-chamber with mould-
reek;*

*"A mikveh!" you explain: benches
Where women, after bathing, rested;
Step to a choked pool, so ancient-
seeming
Though only fifty years have passed.*

*Biblical scholar, ambiguous
unbeliever,
You interpret inscriptions, explain lost
functions,*

*Restoring name and meaning to
what is plundered,*

Anonymous,

But as we stand in this meeting-

by Cliff Cook

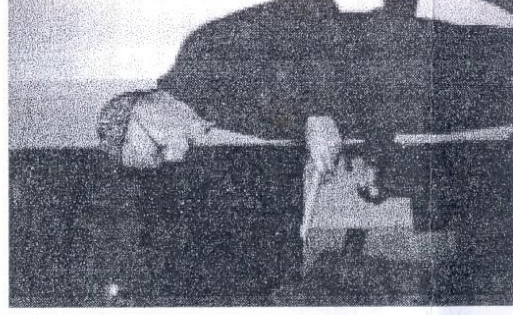
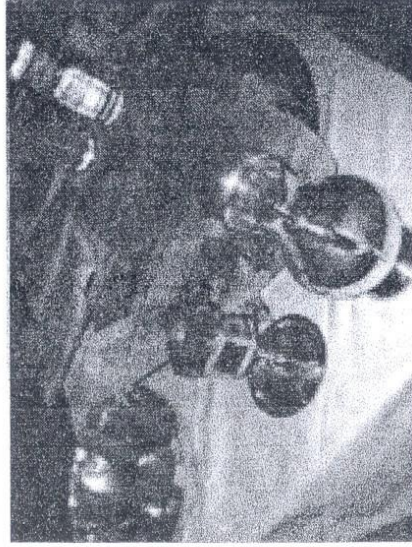
place

*At drizzling day's end
I see your face wearied
By what is not toned for.*

*Such unquiet stillness
My flesh crawls;
Crime imprinted on walls
Like grime on your black clothes.*

Cliff Cook, Hamia

Πέσσαχ 5762/2002 στη Συναγωγή Ετζ Χαγιάμ Χαλιά

ΤΖΕΝΤΑΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΕΤΖ ΧΑΓΙΥΜ

Η Τζεντδακά είναι ένα σημαντικό
στοιχείο της εβραϊκής ευλαβείας και φέ-
τος αισθανθήκαμε ότι είχαμε πράγματι
κοντά μας πολύ κόσμο με τη βοήθεια και
την υποστήριξή του - ηθική και οικονομι-
κή. Το εκτιμήσαμε πράγματι πολύ ιδιαίτε-
ρα φέτος, μια χρονιά σηματοδεδιμένη από βία
και θλίψη. Η Συναγωγή και η παρουσία
μας εδώ είναι η μόνη μαρτυρία σε 2400
χρόνια εβραϊκής ζωής σ' αυτό το μεγάλο
νησί και μερικές φορές πραγματικά έτσι
αισθάνεται κανείς.

Φέτος ειδικά, είχαμε πολλές οικονομι-
κές δυσκολίες επειδή ο τουρισμός έκανε
μια σημαντική «βουτιά» και μετά η διεθνή
κατάσταση χειροτέρεψε το σκηνικό. Θα
θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους σας για
τη συνεχή σας υποστήριξη στη σημαντική
αποστολή της Συναγωγής Ετζ Χαγιάμ. Ευ-
χαριστούμε ιδιαίτερος για τη σημαντική
βοήθεια.

την Εβραϊκή Κοινότητα της Θεσσαλο-
νίκης, τις Αδελφές του Μπ'Νοτ Μπριτ
στην Αθήνα, την κα. Α. Μπεραχά,
Lloyd και Margit Cotsen, Joseph και
Deirdre Honick, Robert Lifton και
Carol Rosofsky, Dr. Murray Pepper και
Vickie Reynolds, τον Καθηγ. Ιωσήφ και
την κα. Natalie Βεντούρα. (Ηράκλειο),
Joseph Ventoura (Αθήνα).

Nikos Stavroulakis
Havurath Etz Hayyim

Του Μπ'Σβατ

(συνέχεια από το προηγούμενο νούμερο)

Αυτή είναι η δεύτερη χρονιά που γιορτάζουμε Του Μπ'Σβατ και αποφασίσαμε να οργανώσουμε κάτι ξεχωριστό δίνοντας την ευκαιρία ελεuthερίστ έκφρασης σ' αυτούς που θα συμμετείχαν μαζί μας

Κατά την παραδοσιακή πρακτική μερκόν Χασίντ, θα φωτογραφίσουμε τη συναγωγή, τους δύο κήτους και το εξωτερικό του Καλ με πολλά κεριά. Θα ασπρίσουμε τον πάφο του Ραββ. Χιζέλ. Ασπενάζι ένα επιφανή χασίντ, τζαντίκ και καθάλισή του 18^{ου} αι, και θα το γεμίσουμε με κεριά. Θα σπρίσουμε επίσης ένα μεγάλο τραπέζι στο κέντρο της συναγωγής όπου θα βάλουμε ειδικά φρούτα, καρπούς, καρδιά, μαριμελάδες και κρασί.

Παραδοσιακά πίνονται 2 ή 4 κούπες κρασί στο σέντερ, αρχίζοντας με το άσπρο και τελειώνοντας με κόκκινο κρασί. Το κρασί έχει ένα βαθύ συμβολισμό στο Ιουδαϊσμό και σ' αυτό θα συλλογιστούμε κατά τη διάρκεια της βραδιάς. Συμβολίζει το κύριο δίδαγμα της Τορά ως αγάπη, όπως λέει το Άσμα Ασματόν 'Πίστες μέχρι να μεθώσε, ω ερωτευμένοι (5:1)'. Το κρασί συμβολίζει επίσης τη Σοε-χίντ, που είναι η παρουσία του Θεού στην Πραγματικότητα. Ο Ραββίνος Mendel Schneersohn είπε κάποτε

‘όταν το κρασί μπαίνει, τα μυστικά βγαίνουν’ (Sichot στα αγγλικά, τ.19, σελ.165). Καλούμε κατά κάποιο τρόπο να μεθώσουμε με την ομορφιά και τη χαρά αυτού του κόσμου και το κρασί είναι πολλές φορές η πύλη μας.

Στην αρχή θα διαβάσουμε μια ευλογία που προέρχεται από τα διδύγματα του Ραββ. Αβραάμ Ιακώβ του Sadiger που λέει: ‘Με αυτή την ευλογία ως γίνονται κανάλι θεϊκής ζωτικότητας. Ας ρέει η ευλογία για την ανανεωμένη θεϊκή ζωή μέσα μου για να πάει προς όλα τα άνωχα πλάσματα και σε όλα τα πλάσματα του κόσμου, φωτιά, ζώα και ανθρώπινα όντα’.

Κεντρικό σημείο της τελετής θα είναι το σιμπλόν γένυα με τα 5 φρούτα που στέλνονται με την ‘Ερετς Ισραήλ: ελιές, χειρμιάδες,

Μηνιαία κοντσέρτα

Συνεχίζουμε να έχουμε τα μηνιαία κοντσέρτα που οργανώνει ο Hugh Bryan και που λαμβάνουν χώρα την πρώτη Τετάρτη κάθε μήνα.

Έχουμε τη χαρά να καλωσορίσουμε πολύ κόσμο σ' αυτά τα κοντσέρτα ηχογραφημένης μουσικής και μαγόμεμα επίσης να κάνουμε τους πάγκους της συναγωγής πιο άνετους αγοράζοντας ένα σετ μαξιλάρια! Μετά από το κοντσέρτο σερβίρονται ποτά στην αυλή

Καταγραφές

Σελίδα 4

Καινούργιες εκδόσεις “Λεύκωμα του Πέσαχ”

Η Χαβουρά Ετζ Χαγίμ ετοιμάσε για Πέσαχ ένα πολύ ενδιαφέρον λεύκωμα στα Αγγλικά και στα ελληνικά με σχέδια του Ν. Στατουλάκη που συνοδεύονται από ένα κείμενο για τα θέματα της μεγάλης Γιορτής.

Η καινούργια έκδοση είναι διαθέσιμη για αγορά στη Συναγωγή.

(Εδώ αριστερά
δύο από τα σχέδια του
λευκώματος).

Τιμή - \$10.00 + ταχυδρομικά έξοδα.

Όλα τα έσοδα είναι για τη Συναγωγή Ετζ Χαγίμ.

Μυριάμ,
μια μεγάλη μορφή από
τους προφήτες του Ισραήλ

Ελισάου - Ηλίας ή
Ελισάου χα-Τισσιμί

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ και ΒΑΣΗ ΔΕΛΟΜΕΝΩΝ

Προσεχώς η ιστοσελίδα θα αλλάξει πιο συχνά και ετοιμάζουμε επί πλέον μια βάση δεδομένων, που θα εξαχθεί ανάλογα με το υλικό και το διαθέσιμο χρόνο. Προς το παρόν οι προσιτάβιές μας συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένα θέματα όπως: α) Βιβλιογραφία για τον Ιουδαϊσμό στην Κρήτη, β) Άρθρα για την κρητικο-ιουδαϊκή ιστορία, γ) Φωτογραφίες, δ) Λίστες με τα εγγεγραμμένα μέλη, στ) Πρόσφατα γεγονότα, ε) Σχετικό υλικό από άλλα εβραϊκά κέντρα στην Ελλάδα, ζ) Γενεαλογικά δένδρα Κρητικών Εβραίων, καθώς και σνόματα και άνθρωποι που προέρχονται από κρητικές οικογένειες.

Νικόλαος Χαννάν-Στατουλάκης
Διευθυντή-Συναγωγή Ετζ Χαγίμ
Τ.Θ. 251, 73001 Χανιά

Τηλ. +30-821- 86286
Τηλ. & Fax +30-821-70397
E-mail: dori@grecian.net

Ιστοσελίδα:

www.etz-hayyim-hania.org

Συντάκτης
Νικόλαος Χαννάν-Στατουλάκης
Γραφικά
Πάολα Νικότερα

Γραμματειακή υποστήριξη
Αούβα Αιμέρ-Κουμαδοράκη
Βιβλιοθήκη
Elizabeth Outram

Φωτογραφίες
Μανούσος Δασκαλογιάννης
Υπολογιστής
Ιδομενέας Μητσστάκης

Βραδιές ποίησης

Θα αρχίσουμε αυτό το μήνα να οργανώσουμε βραδιές ποίησης στη συναγωγή μας.

Η πρόκληση της σειράς έχει οργανωθεί από δύο μέλη της Χαβουρά μας - την κυρία Elizabeth Outram, την κυρία Natalie Ventoura και τον Cliff Cook.

